

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Disputatio Sexta. De Toto, seu Composito.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

DISPUTATIO VI. DE TOTO, Seu, COMPOSITO.

Omnia, quae hactenus dixi, ordinata fuerunt ad constituendum, & intelligendum totum compositum, quod ex principis rerum naturalium fit, ideoq; non abs re erit, illud magis particulariter, & secundum praesam rationem totius examinare. Sit igitur

QUAESTIO I.

An totum compositum substantiale distinguatur à suis partibus simul sumptis & unitis?

Celeberrima haec quaestio Authorem habuit subtilem, cujus dicta aliqui impugnare conantur & explodere, solum, quia ejus sunt, non quia impugnatione digna sunt, invidia ad id stimulante; alii e contra affectibus nimium indulgentes, ita ejus dicta quaecunque reperta, & magis obvia tuerunt & propugnant, tanquam de mente ejus, ut eam assequi conentur & demonstrent, quid potius voluerit, quam quid revera docuerit, prout hac in controversia contingit: nam unanimiter quodammodo omnes Scotistae cum nonnullis Thomistis putant, Scotum voluisse docere, quod totum distinguatur realiter à suis partibus, simul sumptis & unitis, cum tamen absolute problematicus fuerit in hac materia. Unde etiam in utramque disputabo, ultimo tamen communi subscribendo, quare pro nunc

tibus. Probatur ant. quia dicit unionem, adeoque dicit aliquid, quod non dicunt partes.

Probatur secundo: Quia toti composito, specificativè considerato, competunt operationes, quae non competunt singulis partibus, neque ambabus non conjunctis, sed illa, quibus competunt distinctae operationes, debent etiam in se esse distincta, ergo: probatur ma. Quia homini competit ridere, flere &c. quod non competit nec animae soli, nec corpori soli, ergo totum distinguatur à suis partibus omnibus.

Dico 3. Potest ex mente Scoti sustineri, & etiam alias probabiliter defendi, quod totum compositum substantiale non distinguatur a partibus suis simul sumptis, & unitis realiter; sed totum nihil aliud est, quam ipse partes unitae. Haec est D. Thomae l. p. q. 11. a. 2. & alibi, Thomistarum Nom. & Neut. contra Scotistas plurimos.

IV. Prima pars problematica, asserens non distingu.

Probatur prima pars: nam I.

Physicorum q. 9. n. 3. & 4. ait Scotus: *Nunc ponitur ista Conclusio, Totum est suae partes, ita quod omnes partes simul sumptae sint ipsum totum.* Item 8. Meta. Physices q. 4. ad objectionem respondens dicit: *Quando ergo arguitur, in composito est aliud praeter ipsa, si intelligatur aliquid, id est aliqui respectus, &c. non potest negari consequentia, nec consequens est inconveniens; si autem intelligatur aliquid, id est aliqua essentia absoluta, vel in composito ut pars essentialis ejus, neutrum sequeretur, ubi expressè in composito nihil aliud admittit praeter partes, nisi aliquem respectum, id est unionem, & negat ibi esse aliquid absolutum.* Et ita Scotum sensisse, defendunt solemnissimi Scotistae, ut Aretinus Cavellus, licet hic antecederet sit problematicus, Alphonsus, Brislenus, Meurisse, Baro &c.

Probatur Conclusio secundò,

Authoritate Sanctorum Patrum: D. Aug. 3. Trinit. cap. 4. ubi ait: *Homo nihil aliud est, quam anima & corpus.* D. Bernardi sermone 81. ubi haec habet: *Neg. enim unum simplex est quaeq; harum (supple substantiarum, de quibus ibi facit mentionem) sed ex pluribus constans, & propterea non redigitur in nihilum, sed distulit in partes, sed si compositam aliquam substantiam absolutam includeret, praeter materiam, formam & unionem, substantia quaelibet in corruptione redigeretur in nihilum, quia in morte cujuslibet viventis definit, & destruitur totum illud compositum secundum se, ergo compositum, cum secundum D. Bernardum non redigatur in nihilum,*

Dico I. Totum compositum substantiale distinguatur realiter à singulis suis partibus. Haec est communis etiam inter Scotistas, &

Probatur: Quia illa distinguuntur realiter, quae à se invicem separari possunt, ita ut unum existeri valeat, non existente altero, sed singulae partes possunt separari à toto & existeri, non existente toto: ergo singulae partes distinguuntur à toto; patet ma. probatur minor, quia manet & existit materia, non existente formà, aut composito: ut patet in homine, cujus manent partes, absque eo, quod maneat totum. Confirmatur, tum quia compositum plus includit, quam unam partem singulam, nam totum praeter materiam includit etiam formam, & praeter formam includit etiam materiam: tum, quia nihil potest esse majus seipso, sed totum debet esse majus quolibet sua parte, ergo totum non sunt partes singulae & consequenter realiter distinguuntur.

Dico 2. Totum compositum substantiale distinguatur realiter etiam ab omnibus, secundum se specificativè consideratis, non verò ut sunt unitae. Haec etiam est communis: Et

Probatur primò: Quia totum, etiam ut unitum, specificativè dicit aliquid, quod non dicunt omnes partes, ergo totum specificativè consideratum distinguatur à suis partibus. *F. Amandi Hermann Physica.*

I. II. III.

hilum, sed dissiliat tantum in suas partes, nihil aliud includit, præter partes unitas. Confirmatur ex D. Dionysio cap. 4. de Cœlesti Hierarchia, ubi ait: *Mortem in nobis nihil aliud esse, quam unitorum separationem, & non substantiæ consumptionem*, sed si compositum includeret aliquid absolutum præter partes, in morte illud totum consumeretur, & non tantummodo partes separarentur. Adde Boëthium, qui 3. Trinit. dicit: *Totum omne esse partes suas conjunctas*. Confirmatur secundo: Ex D. Damasceni vulgato & communiter recepto: *Verbum Divinum, quod semel assumpsit, nunquam dimisit*, sed si in homine daretur aliqua tertia entitas à partibus simul sumptis & unitis, distincta, Verbum Divinum, quod semel assumpsit, dimisisset, ergò non datur: probatur mi quia in triduo mortis Christi non fuit illa tertia entitas, ergò dimisit illam, quam tamen suppono, quod semel assumpsit; alioquin esset in natura humana aliquid, quod non fuisset assumptum, nec consequenter curatum, ut dicunt Theologi communiter. Nec dicere valet, Axioma illud commune intelligendum esse de partibus principalibus, anima scilicet & corpore, quod ex iis nulla fuerit unquam dimissa: Quia si nulla pars debuit unquam dimitti à Verbo, ergò nequè totum, & quamvis verum sit, quod humanitas fuerit dimissa, hoc tamen salvatur per dimissionem solius unionis, non per dimissionem alicujus totius absoluti: nam partes absolutas, ut animam & corpus, nunquam dimisit, ergò potius dicendum, quod compositum nihil absolutum superadditum sit partibus simul sumptis & unitis.

V. Probatur Conclusio tertio:

Authoritate Aristotelis. 4. Physicorum cap. 4. t. 23. ubi ait: *Non enim à partibus diversum est totum*. Habet & alibi his similia ut 2. An. t. 7. & t. 10. sed quoad 2. p.

VI. Probatur Conclusio: Rationibus

duabus ex Doctore subtili desumptis. 1. Physicorum suprâ. Si totum distingueretur à suis partibus simul sumptis & unitis, sequeretur, quod si ab aliquo toto ponderante unam tantummodo libram, pondus unius libræ auferatur, quod tamen adhuc tantum ponderaret, quantum antè, sed hoc est ridiculum dicere, ergò: probatur sequela ma. quia si illud totum deponderat unam libram, ergò quælibet pars ponderabat dimidiam libram, si ergò totum illud dividatur, tunc corrumpitur, secundum Adversarios, & tamen illæ medietates tantum ponderant quantum prius, ergò sequeretur, quod si à toto ponderante unam libram auferatur pondus unius libræ, per ablationem totius, quod tantum adhuc ponderabit, quantum antè; quod autem hoc falsum sit, & non modò ridiculum, hinc patet, quia alioquin contra hypothefin ponderasset antecedentèr duas liberas.

Secundo sequeretur, quod per solam divisionem aliqua substantia corrumpetur, sed hoc est falsum, quia tunc, si divideretur una portio materiæ primæ, corrumpetur materia prima: sed hoc est falsum, ergò: pro-

batur sequela, quia per solam divisionem corrumpitur illud totum distinctum à suis partibus, sed illud totum est substantia, ergò: probatur etiam minor, quod scilicet hoc sit falsum: quia materia de se terminativè est incorruptibilis, quemadmodum etiam est ingenerabilis. Hæc ex Doctore non quidem præcisè in terminis. Sed

Probatur tertio: Illa tota entitas realitèr distincta à suis partibus simul sumptis & unitis, quatenus realitèr distincta, deberet esse vel simplex, vel composita, sed neutrum dici potest, ergò nulla datur; probatur mi, quia non potest dici simplex; quia hæc querimus, an compositum distinguatur à suis partibus, si ergò est compositum, sequitur jam, quod non possit esse simplex; nec potest esse etiam compositum, quia omne compositum debet esse constitutum ex partibus intrinsecè componentibus: sed hæc entitas non potest esse composita ex talibus partibus, quia ab eis est realitèr distincta, si autem dicatur, quod sit constitutum ex aliis partibus, quæ per partes Physicas causatæ sunt, tunc arguo sic: Illæ partes iterum veram habent causalitatem actûs & potentiæ, tam benè sicut primæ, ergò si primæ causarunt tertiam entitatem, etiam eam causabunt secundæ, quæ similiter erit composita ex partibus: & sic iterum aliam entitatem causare poterunt usquè in infinitum, ad quod cavendum consultus dicitur, totum illud non esse distinctum à partibus simul sumptis & unitis. Si verò dicatur, quod sit constitutum ex primis partibus, sequitur, quod partes sint de essentia ejus, nihil autem essentialè distinguitur ab eo, cujus est essentia, nec valet recurrere ad essentialia Physica & Metaphysica: nam sic ut ea, quæ sunt de essentia Metaphysica alicujus, non distinguuntur ab eo, cujus sunt de essentia Physica, alicujus, non debent ab eo distingui cujus sunt de essentia.

Probatur quarto: Omne absolutum prius alio, & ab eo realitèr distincto, potest esse sine posteriori aliquo absoluto, sed partes simul sumptæ & unitæ, sunt quid absolutum, ergò possunt esse sine toto: ma. est doctrina Scotti quodl. 3. & 2. d. 1. q. 4. minor est etiam certa, sequitur, consequentiam esse optimam; cum tamen nec Divinitus totum separari possit à partibus simul sumptis & unitis, aut partes simul sumptæ & unitæ sine toto.

Dices: Relationes etiam non possunt esse sine subiecto & suis relativis, & adhuc tamen realitèr distinguuntur, ergò licet partes illæ, & totum non sint separabiles, non sequitur adhuc, quò minus realitèr distinguantur. Sed Contrâ, licet relationes non possint esse sine extremis, possunt tamen esse sine relationibus extrema, totum autem nequit esse sine partibus, nec etiam partes simul sumptæ & unitæ queunt esse sine toto, & per hoc solvitur etiam alia responsio, quod sit propter essentialèr dependentiam: nam licet totum dependeat à partibus, non tamen dependent partes à toto.

Intra

Instabis : Hanc dependentiam esse particularem, scilicet causantis & causati actualiter, adeoq; nec partes possunt esse sine toto, nec totum sine partibus unitis: Sed Contrà, Astra veros & plurimos effectus producant in sublimitatibus, sed astra sunt separata, & loco distinctissima à suis effectibus; ergò, licet materia & forma, ut unitæ, causent totum, adhuc poterunt separari.

Urgebis : Materiam & formam esse causas intrinsecas, non verò extrinsecas, adeoq; licet causæ extrinsecæ possint separari loco ab effectibus, non possunt tamen intrinsecæ. Verùm in Contrà: Quamvis verum sit in re materiam & formam esse causas intrinsecas, attamen hoc non potest esse verum in sententia distinguendum totum à partibus, quia illæ non sunt causæ intrinsecæ, quæ causant aliquid à se realiter distinctum, sed partes unitæ, secundum ipsos, causant aliquid realiter distinctum ab ipsis; ergò non possunt dici causæ intrinsecæ, cum ideo dicantur tales, quia sunt aliquid totum compositi, hic autem nihil essent, quia quæ realiter distinguuntur, unum non potest esse aliquid alterius, ma. autem probatur, quia ideo causa efficiens dicitur extrinsecæ, quia causat aliquid esse realiter distinctum, sed materia & forma, ut unitæ etiam, causant aliquid realiter distinctum; ergò sunt causæ extrinsecæ, quod nequaquam dici potest. Sed

Probatur Conclusio quintò : Sequeretur, quòd definitio Physica non exprimeret essentiam ejus, cuius esset definitio, verbi gratià, hæc definitio hominis: *Homo est aliquid constans ex corpore & anima rationali unitis*, sed hoc est inconvenientissimum; quandoquidem data definitio, secundum Physicalia, sit optima, ergò: probatur sequela: quia definitio Physica est illa, quæ traditur per partes Physicas, sed partes Physicæ non ingrediuntur essentiam rei, & totius compositi definiti, verbi gratià, corpus & anima, non ingrediuntur essentiam hominis, qui est aliqua tertia entitas realiter distincta à corpore & anima.

Probatur sextò : Omne compositum & totum, quòd defacto datur, debet esse creatum vel productum actione generativâ, sed tertia illa entitas non est aliquid productum creatione, nec etiam actione generativâ; ergò nihil est, ma. patet: quia si non acciperet ab alio esse, & tamen esset, existeret à se, & sic esset Deus; probatur mi. non crearetur, quia secundum Adversarios produceretur à materia & forma unitis, quæ creare non possunt, cum hoc sit attributum soli Deo conveniens: nec etiam produceretur, quia omnis actio generativa debet fieri dependentè à subiecto, ex quo educitur forma, sed hic nullum esset tale subiectum, nec forma: cum totum non sit forma; ergò nec posset produci actione generativâ.

Probatur septimò : Si totum distingueretur à suis partibus simul sumptis & unitis, verbi gratià, homo à corpore & anima, sequeretur, quòd in homine deberet admitti duplex intellectus, & duplex voluntas, atq; duplex rationalitas: sed hoc est inconvenientissimum, &

omniò arduum ac difficile, ergò: probatur sequela, quia illud compositum homo, prout dicitur tertiam entitatem est rationalis, intellectivus & volitivus, sed non est rationalis & intellectivus, per intellectum & rationalitatem animæ; ergò per aliam: & consequenter est in homine duplex rationalitas, & duplex intellectus & voluntas: probatur etiam minor principalis primò, quia hinc sequeretur, Deum esse injustum Judicem, sed hoc est inconvenientissimum, ergò: probatur sequela: Ille est injustus Judex, qui innocentem punit, & reum dimittit, sed hoc faceret Deus, ergò: probatur mi. Quia si Titius toto tempore vitæ pessimè viveret, & in omne scelus rueret, ita ut ultimo instanti, de mortalibus doleret. venialium planè oblitus, sequeretur, quòd Titius absq; ulla satisfactione de reatu mortalium, & absq; ulla pœna de venialibus vitam consequeretur æternam, dummodò anima in purgatorio fuisset sufficientè, sed hoc est reum dimittere, & Innocentem condemnare; ergò DEUS esset injustus Judex. Probatur, quia Titius separatione factâ partium amplius non est, usq; dum iterum in ultimo Judicio resurrectio fiet, ergò Titius consequeretur vitam æternam absq; eo, quòd doleret & satisfaceret: probatur etiam mi. quia anima non peccavit, sed peccavit tantum Titius, ergò: probatur ant. Nemo peccat per voluntatem, aut rationalitatem à se realiter distinctam, sed per suam identificatam sibi, sed voluntas & rationalitas animæ est realiter distincta à voluntate & rationalitate Titii, ergò anima non peccavit, sed tantum Titius, & consequenter, si Deus pœnis purgatorii animam ejus puniret, & ipsum non, nec ejus rationalitatem & voluntatem, sequeretur, quòd innocentem condemnaret, & reum dimitteret. Nec dicere valet, omnia peccata attribui animæ, quia est causa principalis constituens totum, quia si constituit & componit totum est aliquid totius, sicut est aliquid corporis caput, quia cum aliis membris componit; deinde, ex hoc, quòd anima sit pars principalis causans totum, non poterit dici, quòd ipsi deberent adscribi omnia peccata, omnesq; actiones, tum, quia alioquin cogentur Scotistæ concedere, quòd actiones & motus fiant à generante, tum, quia nullus parens, licet verè causet filium, dicitur peccare peccante filio, ex eo, quòd sit causa ejus, alioquin necesse esset, Deum facere peccatorem, qui est causa immediata & primaria omnium hominum.

Probatur minor principalis argumenti secundò: Quia sequeretur, quòd intellectus, & voluntas hominis sit corruptibilis, sed hoc dici nequit, ergò; Probatur minor, quia intellectus hominis, ut distinctus ab intellectu animæ, vel est materialis, vel spiritualis, si materialis, certum est, quòd quicquid est materiale, sit corruptibile: cum materia sit principium corruptionis, ut patet de cœlis, qui vel ideo corruptibiles dicuntur, quia materiâ constant, si verò est spiritualis, etiam corrumpitur, quando corrumpitur totum, desinente etenim subiecto, passiones quoq; desinere necesse est: sed hoc est inconvenientissimū, quia nullum spirituale potest connaturalitèr corrumpi, sed intellectus esset spiritualis; ergò non posset cor-

rumpi; probatur ma. quia nullum ens spirituale habet contrarium, sed nihil corrumpitur, nisi per suum contrarium, ergo.

Probatur minor eadem tertio: Quia nullum agens creatum potest defacto producere aliquid spirituale, sed intellectus hominis, etiam ut distincti à partibus simul sumptis, est spiritualis, quia intellectivus supra se reflexivus spiritualium perceptivus, &c. ergo non potest aliquid creatum producere ipsum. Probatur ma. quia Angeli nec possunt id facere, & omnia spiritualia fiunt independentè à subiecto, nullum autem agens creatum potest operari independentè à subiecto, deinde si intellectus hominis produceretur ab aliqua causa, illa deberet esse anima: sed hæc nequit intellectum producere, ergo: probatur mi. Intellectus hominis est perfectior, quàm sit pars; ergo intellectus totius perfectior est; quàm intellectus partis, sed nullum imperfectius potest producere aliquid perfectius. Verùm contra

XIII.
Opponitur &
solvitur
Arist.

Opponitur: Autoritas Aristotelis pluribus in locis & imprimis 2. Anima cap. 2. dicitur substantiam in materiam, formam & compositum, tanquam substantias distinctas, unde 6. Met. t. 60. declarat se inquires; compositum non esse elementa, ex quibus componitur, quod exemplificat in syllaba Ba, quæ non est b & a, sed aliquid diversum, & unum nempe ba. Item 5. Metaph. dicit, quod bis tria non sint sex, nec sex bis tria, sed sex sunt semel sex; ergo ex mente Aristotelis totum compositum distinguitur à suis partibus simul sumptis & unitis. Ad has Autoritates variè responderetur; Attamen facile mihi videtur responderi posse ad omnes, Aristotelem videlicet aliud non velle, quàm quod totum distinguitur ab omnibus partibus seorsim & singillatim acceptis. quod si verò quis velit, eum docere, totum esse aliud ab omnibus partibus simul sumptis, tunc etiam possum permittere, quia nondum est contra conclusionem, quia aliud est, quòd sit quid distinctum ab omnibus partibus, aliud quòd sit quid distinctum ab omnibus etiam, ut unitis reduplicativè. Verùm tamen adhuc particularitèr respondeo ad singulas, & primam dico, quòd Aristoteles dividat substantiam in materiam & formam, ac compositum in se præcisè considerata esse distincta, non verò ut unita: quod patet ex exemplo, quod affert, certum enim est, quòd syllaba Ba, non sit aliud, quàm b & a conjunctim, quàmvis aliquid diversum sit à b & a divisim, & secundum se consideratis, imò potest dici, quòd syllaba Ba non sit a & b inverlo modo sumpto. Ad alteram auctoritatem dico, quòd omninò benè & conformitèr doceat ad priora, sex non esse bis tria, quia cum antè dixerit, numerum per quamcunq; additionem variari specie, benè nunc dicit, bis tria non esse sex, quia sicut ex nullis duabus speciebus potest fieri una aliqua, ita nec ex duobus numeris aliquis unus, sed quilibet ex unitatibus non divisim, sed collectivè & unitè sumptis, sic sex non est bis tria, sed semel sex compositum ex sex unitatibus, &

non ex duobus numeris ternariis. Verùm tamen ex ratione in contrà

Arguitur primò: Omnis effectus realitèr distinguitur à sua causa, & econtrà omnis causa à suo effectù, sed materia & forma sunt causa totius, & totum est effectus, seu causatum; ergo materia & forma realitèr distinguuntur à toto: probatur ma. ex definitione causæ communiter receptæ, & infra ponenda, quæ est, quòd si principium positive influens est in alia &c. ergo. Sed 9. dist. ma. Omnis effectus realitèr distinguitur à sua causa & econtrà, causà ab effectù extrinsecà, concedo ma. intrinsecà, nego ma. & dist. similiter min. nego consequentiam. Quia ex modo causandi causarum intrinsecarum provenit, ut remaneant in effectù, quem componunt & causant, ad definitionem autem causæ in communi dico, benè quadrare etiam omnibus causis singillatim sumptis, non tamen collectivè sumptis: & sic verum est, quòd materia distinguitur à toto, quòd forma distinguitur &c. nego tamen, quòd materia, forma, & unio distinguuntur à composito, quia sunt ipsum compositum.

Instatur: Eadem est ratio de causis intrinsecis, ac est de extrinsecis; ergo si extrinsecæ distinguuntur ab effectibus suis, etiam intrinsecæ distinguuntur, 9. negando ant. quia intrinsecæ ideo dicuntur tales, quia sunt aliquid ejus, cujus sunt causæ, si autem non ingrederentur essentialitèr illud, non essent aliquid ejus, nec consequenter intrinsecæ, ut patet ex dictis supra: quia hæc difficultas ipsos Adversarios premit, nam si putant totum distingui à suis partibus ex eo, quòd causæ distinguuntur ab effectibus, jam debent concedere, quòd materia & formæ sint causæ extrinsecæ, quia sic distinguuntur; Sed alia viâ

Instatur secundò contra solutionem, ad definitionem causæ datam, materia & forma causant totum ut unitæ; ergo sunt causa totius collectivè sumptæ: sed subsumo, materia, forma, & unio collectivè sumptæ causant totum; ergo totum est aliquid distinctum à suis causis, materia scilicet & forma, sed 9. dist. ant. materia & forma causant totum, ut unitæ, ambas collectivè sumendo, nego ant. quia sic nihil aliud sunt, quàm ipsum totum compositum, materia & forma ut unitæ, distributivè sumendo eas, concedo ant. & nego consequentiam. Itaq; materia & forma unitæ simul & collectivè sumptæ, non causant totum compositum, sed sunt totum compositum, sed distributivè sumptæ, non tamen quomodo cunq; sed quatenus est unita alteri, materia videlicet, in quantum est informata, & forma in quantum est unita.

Urgetur: Materia & forma, ut unitæ, non sunt causa totius, nisi collectivè sumptæ; ergo materia & forma, ut unitæ non causant distributivè sumptæ, & consequenter, quod per ipsas causatur, non est collectio materiae, formæ & unionis, sed aliquid realitèr ab ipsis distinctum, seu aliqua tertia entitas: probatur ant. quia totum debet causari per suam causam totalem, sed materia & forma unitæ sunt causa

totalis compositi; ergò materia & forma collectivè sumptæ, debent causare totum. R. negando ant. ad probationis majorem dico, illam male supponere, unde nego mi. ratio est: quia nulla causa intrinseca est totalis: eo ipso enim, quo intrinseca est, partialis esse debet, quia intrinseca causa causat componendo, nullum autem totale potest componere, quia componere significat compartem concurrentem, quod autem totale est, nullam talem partem concurrentem habet.

Replicatur: Qualis est effectus, talis debet esse causa, sed compositum est aliquid totum adequatum; ergò etiam debet habere causam totalem & adequatam; sed R. negando ma. quæ multipliciter impugari potest: nam frequenter effectus est accidens, causa substantia, frequenter causa est perfectior, quam sit effectus, ut patet in omnibus causis æquivocis, quarè dico, quòd licet totum sit aliquid adequatum, nihilominus non habet causam adequatam & totam, sed plures inadæquatas: quia sicuti compositum non importat unum adequatum componens, sed plura partialia componentia, ita etiam non dicit, nisi plures partiales causas. Verùtamen

Redarguitur: Ex pluribus causis partialibus fit una totalis, sed secundùm dicta, sunt plures partiales causæ; ergò constituent unam totalem. R. dist. ma. ex pluribus causis partialibus extrinsecis fit una totalis, concedo ma. ex pluribus intrinsecis, nego ma. & concessã mi. simul nego consequentiam, disparitas est, quia intrinsecæ tantùm causant per communicationem suarum entitatum, quas communicant effectui formaliter, per conjunctionem unius ad alteram mediante unionem, ex quâ communicatione non fit una causa totalis, cum non sit respectu tertii, sed respectu sui invicem; in causis autem extrinsecis duæ concurrunt ad communicandam entitatem alicui tertio ab ipsis distincto, adeoq; concurrere possunt duæ partiales ad constituendam unam totalem. Sed

Reinstatur: Causæ intrinsecæ partiales ununtur in ratione causarum; ergò constituent aliquam totalem. R. dist. ant. Ununtur in ratione causarum, ut constituent aliquam totalem, nego ant. ununtur, ut qualibet simul cum alia, mediante suâ causalitate, constituent in actu secundo per unionem aliquid totum, concedo ant. & nego consequentiam. Et hæc argumentorum solutio bona est: si quis tamen difficultatem timeret, facilius respondere poterit ad Ursionem superiorem dicendo, quòd materia & forma sint causæ totales, non verò causa totalis, nam tam benè materia & forma, quam efficiens sunt causæ totales primò diversæ, & in diverso genere, unde quemadmodum nemo dicit, formalem & efficientem esse duas causas partiales, ita etiam dici poterit, formalem & materialem non constituere unam adequatam, sed esse ipsas adequatas in diverso genere. Et hæc est etiam principalissima difficultas contra sententiam nostram, secunda huic similis, ex quâ

Arguitur secundò: Totum compositum est terminus generationis substantia-

lis, sed terminus generationis substantialis distinguitur realiter ab eo, quod non est terminus generationis substantialis; ergò etiam totum compositum distinguitur ab eo, quod non est terminus generationis, subsumo, sed materia & forma non sunt terminus generationis substantialis; ergò totum compositum distinguitur realiter à materia & forma: patet subsumptum in homine, ubi corpus primò est, & anima creatur, deinde si materia & forma prius existent tempore, antequàm unirentur possent causare novam generationem, & in tali nec materia, nec forma produceretur; ergò aliquid realiter distinctum, nempe compositum, R. concedendo totum, usq; ad subsumptum, quod distinguo: sed materia & forma non sunt terminus generationis, in quantum considerantur separatæ, concedo ant. in quantum sunt conjunctæ, nego ant. & consequentiam.

Instatur: Illæ partes unitæ vel addunt aliquid ad partes, præter unionem vel non? si addunt aliquid; ergò terminus generationis non erit sola materia & forma unita, si nihil addit; ergò non erit ibi aliqua generatio substantialis, quia per ipsam non producitur aliqua substantia. R. negando ant. quia partes non addunt propriè aliquid, sed faciunt aliquid totum, scilicet compositum in esse totius, cum antecedentè non essent sub tali esse compositionis & totius, sed sub ratione separationis; quarè terminus generationis est totum unitum, ut quod, ut quo, vel forma cum unionem, vel sola unio, nec per hoc statim inferre licet, generationem non futuram substantialem, si sola tantùm produceretur unio: nam Christus Dominus vera est substantia, sed per actionem productivam non fuit producta, nec Deus, nec natura humana; ergò ex eo, quòd in tali casu non produceretur sola unio, adhuc posset vocari substantialis, ex eo, quòd unio illa verè uniret duas substantias inadæquatas ad faciendum totum adequatum, patet mi. quia beata Virgo concurrat ad naturam humanam tantùm, non verò ad unionem ex natura humana & Divino verbo.

Urgetur: Omnis terminus generationis substantialis debet esse quid unum, sed materia & forma unitæ non sunt quid unum; ergò non possunt esse terminus generationis, etiam ut unitæ: probatur ma. tum quia qualibet entitas de novo producta debet habere suam unitatem consequentem; tum, quia omne compositum debet esse subiectum propriarum passionum & actionum, sed materia & forma non possunt esse subiectum passionum & actionum, ergò: probatur mi. quia alioquin passio & actio subiectarentur in diversis subiectis, quæ omnia sunt inconvenientia: adeoq; non admittenda. Sed R. dist. ma. Terminus generationis debet esse aliquid unum simplex, nego ma. aliquid unum compositum, signantè loquendo de termino, ut quod, nego ma. similiter distinguo mi. materia & forma non sunt aliquid unum, unitate simplici, concedo: unitate composita, nego mi. & consequentiam, quarè ad probationem primam dico, quòd totum illud productum suam habeat unitatem consequentem, scilicet adequatam ex duabus partibus,

libus, & inadæquatis per unionem resultantem, ad secundam verò dico, quòd quemadmodum homo constat corpore & animà, ita passio ejus constat partim ex animæ virtute, partim ex organo corporis. Itaq; risibilitas, verbi gratia, aut potentia visiva non est aliquid simplex, sed est organum cum vitali virtute, quàmvis anima semper sit ista virtus quo, qualis non esse posset, si compositum esset distinctum ab anima & corpore. Sed

XVII.

Licet hæc omnia benè dicta sint & fufius, quàm existimaveram, ad alteram problematis partem jam moveo manum, supra quam plurimæ fundantur difficultates aliæ, & in Schola Scoti ordinariæ sententiæ, ideoq; non est abjicienda, sed tantò fortius simul amplectenda, quantò magis ad mentem Scoti consequenter est loquendum, satis sit scire, quid in contrà dici possit, ego ulterius

XVIII.

Totum distinguitur à suis partibus.

DICO 4. *totum compositum distinguitur realiter à suis partibus simul sumptis & unitis.* Hæc pars problematis, & Conclusio est communior in Schola Scoti, & Probari potest omnibus argumentis contra superiorem adhibitis. Attamen adhuc probatur etiam autoritate D. Bernardi, qui Serm. 30. in Cantica, expressè videtur distinguere totum à suis partibus, nam sic ait: *Quàm multii saluti propriæ modicam vilissimamq; pecuniam præulerunt? Paulus nec animam. Non (inquit) facio eam præiosorem, quàm me. Ergò differentiam facis inter te, & animam tuam. Prudenter quidem tu tibi pluris es, quàm quidvis tuum.* Ubi expressè asserit inter Paulum (qui utiq; ex corpore & anima constat) & animam differentiam esse, & ne putes eum explicari debere in sensu primæ & secundæ conclusionis, iterum notanter subdit, *Pluris esse ipsum, quàm quidvis suum*, si autem corpus & anima Pauli considerentur singulæ, aut etiam utræque, sed non unitæ, non possent dici suum esse; ergò ex mente D. Bernardi habetur, totum distingui (& quod plus est, differentiam esse;) à suis partibus, etiam simul sumptis & unitis. Omitto citare Doctorem subtilem, quia hic apud alios obvius est.

Probo Conclusionem secundò ex rationibus, breviter vulgari, optimo tamen argumento: Omnis causa verè realitèr, & Physicè causans, debet producere effectum à se realitèr distinctum, sed materia & forma verè & realitèr causant; ergò effectum à se realitèr distinctum, sed hic effectus alius esse nequit, quàm totum compositum, ergò: patet major de causa efficiente, finali, &c. atqui eadem est ratio de materiali & formali, cum quodlibet compositum ex omnibus causarum generibus constet, & in nullo genere aliquid se ipsum causare possit.

Probaturn tertio: Per generationem substantialem debet produci aliqua substantia, sed quando anima rationalis unitur corpori, est generatio substantialis; ergò tunc debet produci aliqua substantia, sed non generatur corpus, aut anima, quia præsupponuntur ad unionem; imò si corpus præxisteret tempore, & etiam anima rationalis separata, & deinde uni-

rentur sibi, vera fieret generatio; ergò debet produci alia substantia, quæ non erit aliud, quàm totum compositum. Nec dici potest, Unionem substantialem produci per generationem, quia hæc est accidens, adeoq; melius est dicere, quòd producatur aliquod totum substantiale distinctum, quàm se multum torquere, & fatigare in quærendo & explicando, quomodo generatio sit substantialis, cum nihil substantiale producatur.

Contra Conclusionem hanc sunt

Rationes & autoritates pro superiore, Autoritatibus autoritates oppono, & ad primam rationem dico: illam Tertiam entitatem esse quid compositum, quòd partim est spirituale, partim materiale. Imò etiam dici potest simplex, secundum se, & composita ex eo, quòd dicat semper ordinem ad partes. Ad secundam R. Omne absolutum prius alio posse esse sine posteriori, nisi dicat posteriori essentiali ordinem ad illud prius, prout dicit compositum ad materiam & formam. Ad tertiam dico, totum semper definiri per partes Physicas, ut est quid Syncategorematicum, & sic includit semper partes. Ad quartam R. non esse inconueniens, nec improbabile, admittere in homine duplicem intellectum & voluntatem, nam sic defenderunt Pragæ Doctissimi Patres Antonius & Bonaventura Bruodinus, quorum primus dignissimus meus exitit Professor, approbantibus Eximii Viris & Doctoribus Pragensis Universitatis, eamq; sententiam publicè typis evulgavit A. R. P. F. Guilielmus Antonius Braucezck, Lector Jubilatus, olim meus Professor, nunc colendissimus Superior. Hæc dicta sufficiant brevius, quia alii faciunt tantò fufius, sufficiat habere, quod quilibet defendere possit.

QUÆSTIO II.

An totum integrale, per aggregationem & per accidens, distinguatur à suis partibus simul sumptis & unitis?

Inter alia motiva, quibus adductus fui in præcedenti quæstione, ad problematicè disputandam quæstionem illam, difficultas est præsentis dubii, nam non consequenter loqui milit videntur, qui dicunt, totum essentialè distingui, & non distingui tamen totum integrale, atq; totum per accidens, cum tamen eadem rationes hic militent, ac ibi; nam in toto per accidens partes verè causant illud, & eodem quidem modo, sicut totum substantiale, nam unum habet se per modum materiæ, subjectum scilicet, & alterum est forma, verbi gratia, in hoc composito per accidens, *album* vel *doctum* subjectum se habet per modum materiæ, albedo verò & doctrina sunt formæ, sicut est forma substantialis. Deinde ponatur, quòd aliquod accidens antecedenter fuerit productum, & postea inducatur in aliquo subjecto, in tali casu gignitur aliquod absolutum, non tamen gignitur subjectum, nec gignitur albedo, unio autem non est aliquid absolutum; ergò debet etiam dari aliqua tertia entitas, quæ generetur: ergò, consequenter

sequenter loquendo, si in toto essentiali admittitur aliquid distinctum, debet etiam admitti in toto per accidens & integrali: quod Confirmari potest, quia duo semipalmi faciunt integrum palmum. Utrique ad resolvendam quaestionem accedam;

II. **Notandum**, me per totum integrale aliud non intelligere, quàm constitutum ex diversis partibus, quæ natæ sunt esse extra se invicem localiter, sive postea sint partes illæ homogeneæ, sive heterogeneæ, ut corpus constitutum ex capite, brachiis, manibus, pedibus &c. aqua ex pluribus partibus, & calor intensus ex pluribus gradibus. Totum verò per accidens est constitutum aliquod ex rebus diversorum predicamentorum, ut album ex subiecto, verbi gratia, pariete & albedine. Totum per aggregationem verò est, quod fit ex rebus etiam ejusdem predicamenti completis habentibus aliquam unionem, & nexum ad se invicem per ordinem ad locum. De quibus omnibus

III. **Dico**: Nec totum per accidens, nec per aggregationem, nec integrale distinguitur realiter à suis partibus simul sumptis & unitis. Ita Auctores in precedenti quaestione citati, & insuper omnes Scotistæ, &

Probatur primò: De Toto per accidens, & per aggregationem, tum quia totum essentiali non distinguitur à suis partibus simul sumptis & unitis; ergò nec totum per accidens, vel per aggregationem: tum quia nulla est necessitas, multiplicandi has entitates, ergò: probatur ant. quia si esset aliqua necessitas, illa deberet argui ex aliquo effectu particulari, quem præstaret totum, & non præstarent singule partes seorsim sumptæ, sed nullus talis effectus assignari potest, ergò. Deinde quàmvis aliquis assignaretur, non esset sufficiens ad arguendam tertiam entitatem: nam etiam arte facta habent aliquem effectum conjunctum, quem non habent separata, & tamen nemo dicit, quòd in illis resultet aliqua tertia entitas, ergò: patet ant. de curribus, horologiis, quæ conjuncta aliquem habent, qui tamen non est sufficiens ad arguendam tertiam entitatem, ergò.

Probatur secundò eadem pars, maxime de toto per accidens: Quia illud totum, quod resultaret ex partibus diversorum predicamentorum, vel esset ens per se, vel ens per accidens, sed non potest dici, quòd sit ens per se: quia ejus componentia sunt aliquid unum per accidens; nec etiam dici potest ens per accidens, quia alioquin sequeretur in tali compositione processus in infinitum: quia si paries albus facit aliud ens per accidens, hoc iterum faciet aliud, & sic in infinitum.

IV. **Probatur secunda pars**: quia, Si totum integrale distingueretur realiter à suis partibus, sequeretur, quòd duæ libræ conjunctæ magis ponderarent, quàm divisæ: sed hoc est inconveniens, ergò: probatur sequela, quia duæ libræ conjunctæ causarent tertiam entitatem, sed illa tertia deberet iterum habere

F. Amandi Hermann Physica.

suam quantitatem, & suum pondus distinctum à pondere partium; ergò sequeretur, quòd duæ libræ plus ponderarent conjunctæ, quàm separata. Secundò, sequeretur illud, quòd antecederet dixi, quòd scilicet, si à pondere unius libræ auferatur una libra, quòd adhuc ponderaret eandem, nam si destruat unius libræ pondus, dividendo eam in duas partes (tunc enim destruitur illa tertia entitas) quòd adhuc tantum ponderabit, quantum antè, quia partes divisæ tantum ponderant.

Dices: Duas libras non plus ponderare conjunctas, quàm separatas: quia illa alia gravitas adveniens & causata includit alias duas priores. Sed Contrà: Illa tertia gravitas, & libra includens alias duas priores, debet esse aliquid, & quidem diversum ab his, sed cum certissime sit aliquid ponderosum, debet suum pondus habere, & consequenter, si addatur duabus libris, fit magis ponderosum, & tantum addet, quantum ipsum est: & si est tertia libra, addet tantum pondus; ergò per hoc, quòd includat alias duas libras, non solvitur nec impeditur, quòd minus adhuc duæ libræ tantum ponderabunt, ac si essent tres.

Probatur eadem pars secundò:

Si totum distingueretur à suis partibus simul sumptis & unitis, sequeretur, quòd individuum semel corruptum connaturaliter posset iterum reproduci, sed hoc est falsum, ergò: probatur sequela, quia si ex duabus partibus aquæ resultet tertia entitas aquæ, separatis illis partibus destruetur illa tertia entitas, & si iterum conjungantur, iterum reproducetur illa tertia entitas, quia cum essent eadem numero partes, esset etiam idem numero compositum, ergò. Confirmatur primò: Quia mirum videtur, quòd si una gutta aquæ ponatur in Oceanum, quòd debeat generari una nova tertia entitas, quæ per totum Oceanum diffundatur, & si illa gutta iterum auferatur, destruetur illa entitas, quæ per totum Oceanum erat diffusa. Secundò: Quia si animali addatur aliqua pars carnis per nutritionem, sequeretur, quòd illud animal non haberet amplius illud corpus post nutritionem, quod habebat ante, & consequenter non esset idem animal, quia haberet aliud corpus, quod tamen falsum est. Quæ contra hanc conclusionem opponi possunt, sufficienter solvuntur per dicta superius, nam licet totum videatur aliquid importare à suis partibus, non tamen importat aliquid distinctum ab illis unitis & collectivè sumptis, sed divisivè, seu distributivè. Solet hic etiam examinari, quòdnam sit subiectum immediatum accidentium, an totum compositum? an verò sola materia vel forma? sed quia hoc jam expediti in Logica, agendo de accidente in communi in predicamentis hic supersedeo. Et sic finit Liber Primus Physicorum ad Dei Gloriam, & Sanctorum suorum honorem, ac propriam & proximi utilitatem.

Eec LIBER